

Årsberetning 2022

DSEB

Developing business since 1880

Danish Society for Education and Business

Forord

DSEB har valgt at udleve sit formål gennem etablering af og støtte til Tænk tanken DEA samt uddeling af en række priser, hvoraf Tietgenprisen er den største.

Efter en lang periode med coronaepidemien som bagtæppe er DEA i 2022 igen blevet et fysisk mødested for aktører på kryds og tværs af 0-6-årsområdet, uddannelses- og forskningsinstitutioner, arbejdsmarkeds- og erhvervsorganisationer m.m. DEA har holdt fast i nogle af de gode erfaringer med digitale formater under nedlukningerne, hvilket betyder, at vi kan komme bredere ud med vores viden.

2022 blev igen et produktivt år, hvor DEAs arbejde resulterede i 25 analyser, og sammen med en række samarbejdspartnere løftede DEA dagsordener på stort set alle faglige indsatsområder. Vi satte bl.a. fokus på kvalitet i erhvervsuddannelserne og fondsfinansierede indsatser på erhvervsuddannelserne, og sammen med en historisk bred kreds af organisationer i og omkring uddannelse og arbejdsmarkedet sendte vi en appel til partilederne om at nedsætte et nationalt kompetenceråd, der kan udarbejde uafhængige analyser af kompetencebehovet på fremtidens arbejdsmarked. Derudover satte vi fokus på innovationspolitikken gennem en analyse af "Arven fra vindmøllerne" – hvad skal der til, hvis vi skal gentage det eventyr?

DSEB har også ydet støtte til andre gode projekter, som falder inden for DSEB's formål. Igen i år har vi uddelt en række priser og legater – heriblandt Tietgenprisen og Innovations- og entreprenørskabsprisen, som er en hyldest til Danmarks talenter inden for erhvervsrettet humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning samt inden for innovation og entreprenørskab.

DSEB har desuden fået et visuelt løft i 2022 med nyt logo og ny hjemmeside, der skal gøre det nemmere og mere overskueligt for interessenter at finde frem til bl.a. legater og priser. Hermed håber vi på, at DSEB's arbejde for at fremme bl.a. forskning og entreprenørskab kan nå endnu bredere ud.

På de næste sider kan du læse mere om DEAs analyser, Tietgenprisen, Innovations- og entreprenørskabsprisen og foreningens finansielle resultat.

God læselyst!

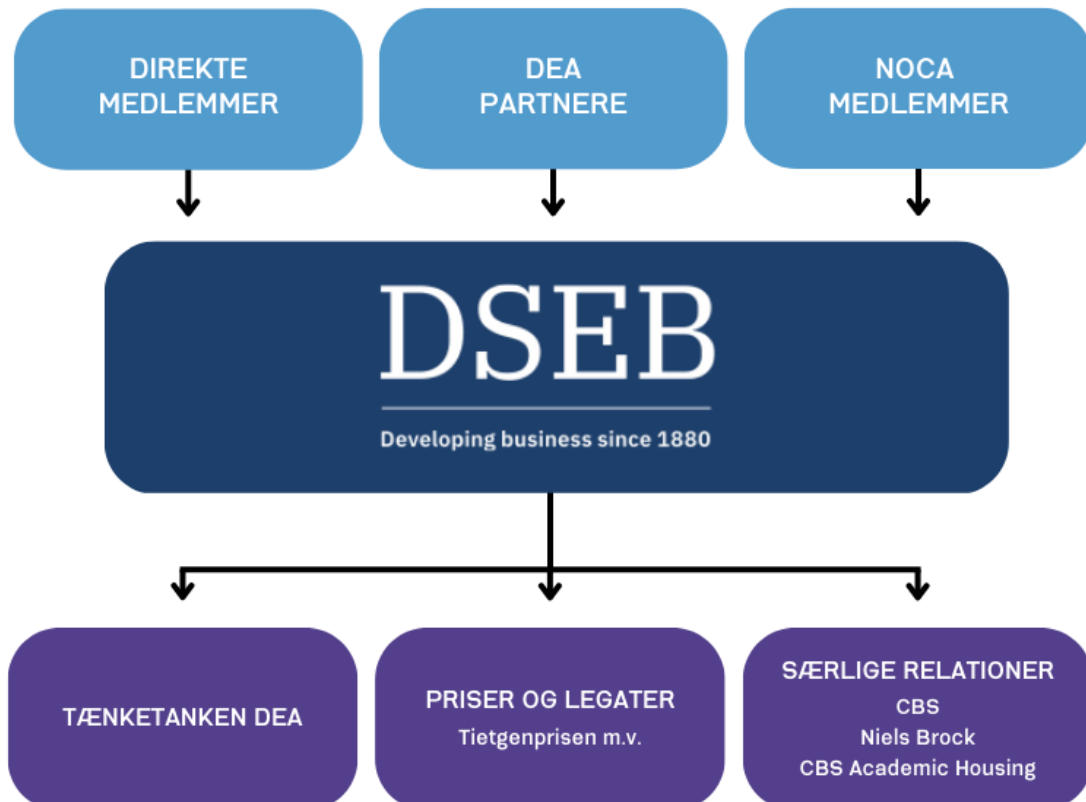
Torben Möger Pedersen
Formand, DSEB

Stina Vrang Elias
Adm. direktør, DSEB

DSEB

DSEB er en almennyttig forening med det formål at øge værdiskabelsen i danske virksomheder og i det danske samfund gennem støtte til udvikling af forretningsrelaterede uddannelses- og forskningsmæssige kompetencer, som et globalt erhvervsliv efterspørger.

Tænketanken DEA

Nedenfor er udvalgte projekter og resultater inden for DEAs fokusområder beskrevet nærmere.

0-6-årsområdet

Kvalitet i dagtilbud

I 2022 har Tænketanken DEA fortsat belyst 0-6-årsområdet gennem analyser af særligt kvaliteten i de danske daginstitutioner. Bl.a. har vi undersøgt betydningen af det pædagogiske personales uddannelsesniveau for interaktionskvaliteten ift. børnene.

Vi ved, at det pædagogiske personale i daginstitutionerne har mulighed for at bidrage til at give børn i daginstitutionerne bedre livsvilkår. Formålet med analysen var derfor at øge vores viden om, hvad der skaber høj kvalitet, og hvordan kvaliteten kan fremmes.

Analysen konkluderede, at der er en klar sammenhæng mellem personalets uddannelsesniveau og interaktionskvaliteten ift. børnene. I de daginstitutioner, der har en ansat med en kandidatuddannelse i pædagogik, er interaktionskvaliteten højere end i de øvrige institutioner. Omvendt har andelen af pædagogmedhjælpere med grundskolen som højeste uddannelsesniveau en negativ sammenhæng med kvaliteten af interaktioner.

I Danmark har fokus på småbørnsområdet i mange år været på minimumsnormeringer. Med analysen har DEA forsøgt at bidrage til et mere nuanceret billede af, hvad der påvirker kvaliteten i institutionerne.

I løbet af 2022 har DEA markeret sig i pressen og på de sociale medier, hvor vi har efterspurgt en samlet rekrutteringsplan, der kan afhjælpe den store mangel på bl.a. pædagoger.

Ungdomsuddannelser og videregående uddannelser

Unge uddannelsesvalg

DEA har gennem 2022 haft et kontinuerligt arbejde med manglen på arbejdskraft – en mangel, som viser sig inden for stort set alle brancher. Manglen på arbejdskraft skyldes højkonjunktur og ubalance mellem uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. De ubalancer vil blive endnu tydeligere i de kommende år, hvor vi ser ind i betydeligt mindre ungdomsårgange.

For at blive klogere på valg af uddannelse – og mulighederne for at påvirke dette valg – har DEA iflere analyser belyst bevæggrundene for uddannelsesvalg.

Kort før ansøgningsfristen til de videregående uddannelser lancerede DEA analysen "Uddannelsesvalg på STEM- og IT-området". Undersøgelsen zoomer ind på uddannelserne inden for nogle af de fagområder, hvor der er størst mangel og lavest ledighed. Analysen kortlægger uddannelsesudbuddene og finder bl.a., at:

- Der især er ledige pladser på udbud inden for IT- og de øvrige STEM-uddannelser
- Kvinder udgør et mindretal blandt ansøgerne
- En anseelig gruppe af ansøgere til kombinationsuddannelser med IT bliver optaget på andre uddannelser med højere prioritet for ansøgerne.

Endvidere lancerede vi en analyse, der giver indblik i, hvad der har betydning for gymnasieelevers uddannelsesvalg.

Analysen konkluderer, at der særligt er tre parametre, der har betydning, når gymnasieelever skal vælge uddannelse: løn, faglig interesse og uddannelsesbyens størrelse.

I den offentlige samtale bliver uddannelsers værdi ofte debatteret ud fra spørgsmål om sandsynlighed for ledighed og ressourcer på uddannelserne. Analysen peger imidlertid på, at dimittendledighed ikke har stor betydning for de studiesøgendes valg, og at færre undervisningstimer faktisk gør en uddannelse mere attraktiv. Derfor skal man måske være påpasselig med at anvende sektorlogikker, når man forsøger at forstå de unges præferencer.

Ved offentliggørelsen af optagelsestallene til uddannelserne i starten af august fik begge analyser fornyet aktualitet. Her var DEA massivt til stede som ekspertkilde i medierne og satte bl.a. fokus på forholdet mellem det historisk lave optag på de fire store professionsbacheloruddannelser og lønnens betydning ved valg af uddannelse. Et emne, der også blev taget op i forbindelse med efterårets valgkamp.

Mod slutningen af 2022 gik DEA og en bred kreds af organisationer på og omkring arbejdsmarkedet sammen om en fælles appel til landets nyvalgte folketingsmedlemmer. Forslaget gik på at nedsætte et nationalt kompetenceråd, der kan udarbejde uafhængige analyser af manglen på kompetencer på fremtidens arbejdsmarked med henblik på at afhjælpe den generelle mangel på arbejdskraft. Arbejdet har tiltrukket sig opmærksomhed i interessentkredse og i pressen, og DEA vil fortsat arbejde på at gøre sagen til en politisk prioritet i 2023.

Læringer rettet mod erhvervsuddannelser

Erhvervsuddannelser har fortsat stået højt på DEAs prioriteringsliste i 2022, ligesom man tydeligt mærker et fokus på erhvervsuddannelsesområdet i pressen, i politik og blandt interessenterne. Den store interesse har de senere år bl.a. medført en markant stigning i antallet af eksternt finansierede indsatser med det mål at øge rekruttering og gennemførelse på erhvervsuddannelserne.

Med støtte fra Tietgenfonden kortlagte DEA de fondsfinansierede indsatser på EUD inden for de sidste fem år. Der er tale om +200 indsatser og over 500 mio. kr., hvoraf størstedelen er investeret i tiltag til at øge rekrutteringen. Analysen fandt, at antallet af indsatser er steget kraftigt, men at dette også har konsekvenser, fordi indsatserne ikke er koordinerede. Samtidig kan det være svært at måle effekterne af de isolerede indsatser, når de foregår de samme steder og er rettet mod samme målgruppe.

Kortlægningen viste desuden, at tre fjerdedele af de undersøgte indsatser er målrettet rekruttering til grundskolerne. Analysen udpeger derfor et væsentligt potentiale ved at sikre koordinerede og målbare indsatser – bl.a. fordi indsatserne i det store og hele overser rekruttering blandt andre grupper, som fx voksne eller studenter, og kun i ringe grad har fokus på, hvad der sker med elever, der har påbegyndt deres erhvervsuddannelse.

Effekter af øget kvote 2-optag

På det videregående uddannelsesområde markerede DEA sig bl.a. gennem en analyse af effekten af et øget kvote 2-optag samt øget optag via optagelsesprøver.

Baggrunden for analysen var Reformkommissionens anbefaling af en reform af optagelsessystemet. Der er en tendens til, at de fagligt dygtigste primært søger ind på de samme – relativt få – universitetsuddannelser. For at ændre på dette foreslog regeringen derfor at øge brugen af optagelsesprøver og kvote 2.

DEA gennemførte en analyse på baggrund af data fra SDU, som har eksperimenteret med optagelsesmetoder – og konklusionen er bl.a., at:

- Der er en betydelig stigning i andelen af studerende optaget gennem kvote 2.
- De studerende tager flere sabbatår, inden de bliver optaget på studiet.
- Optagelsen via studieegnethedstest betyder også, at de ansøgere, der har en længere sabbatperiode bag sig, i højere grad bliver optaget.
- For kvote 2-ansøgerne betyder ændringen, at ansøgere fra familier med lavere indkomster får en mindre sandsynlighed for optag. Der er således indikationer på, at ændringen har haft en negativ effekt på den sociale mobilitet.

Forskning og innovation

Arven fra vindmøllerne

DEA satte også dansk innovationspolitik under lup i 2022. I en stor analyse, der har affødt flere konkrete policy briefs målrettet landets forskere, virksomheder, embedsfolk og politikere, kortlægger DEA erfaringerne fra den historiske udvikling og udbredelse af vindteknologier i Danmark. Kortlægningen skal inspirere aktørerne i og omkring dansk innovationspolitik til at lære af de fejl, der også blev begået i det danske "vindmølleeventyr", når de i disse år arbejder målrettet for at nå klimamålene.

Analysen peger på flere afgørende elementer, hvis innovationspolitikken skal medvirke til, at Danmark når i mål med sine ambitiøse klimamål. Analysen peger bl.a. på, at:

- Innovationspolitikken skal koordineres gennem politiske instrumenter, der understøtter udviklingen af nye teknologier og løsninger, og som sikrer, at teknologierne og løsningerne tages i brug i samfundet.
- Graden af samspil mellem udbuds- og efterspørgselsorienterede politiske instrumenter har stor betydning for, hvor hurtigt nye teknologier og løsninger udvikles.

Analysen har vakt opsigt flere steder i de innovationspolitiske miljøer i Danmark. Den er bl.a. blevet præsenteret på den årlige forskningspolitiske konference inden for energi, WIND ENERGY DENMARK 2022, i Altingets netværk for forskning og innovation, i Uddannelses- og Forskningsstyrelsens Center for Videnbaseret Innovation og i Danske Universiteters sekretariat.

Analysen har desuden åbnet op for en mere ambitiøs debat om bedre sammenhæng i innovationspolitikken i form af udbuds- og efterspørgselsorienterede innovationspolitiske instrumenter. Eksempelvis fra Green Power Denmark, som var medafsender på en kronik sammen med DEA i Berlingske, som udsprang af "Arven fra vindmøllerne". Herudover har to af de fire policy briefs dannet udgangspunkt for debatindlæg i flere af Altingets nichemedier, ligesom policy brief 3 om borgerinddragelse blev afsættet for en større artikel i Avisen Danmark og otte regionale dagblade.

Priser

Tietgenprisen

Modtageren af Tietgenprisen og legatet på 500.000 kr. var i år den 35-årige adfærdsforsker Florian Kock. Han forsker ved CBS inden for turist- og oplevelsesøkonomien i Danmark og modtager prisen bl.a. for sin nytænkende tilgang til sit felt.

Florian Kock er den mest citerede forsker på sit område det seneste årti og bidrager gennem brugen af evolutionær psykologi med metoder til at kortlægge og forudsige turisternes ændrede rejsemønstre i lyset af coronapandemien. Indsigter, der har været brugbare for både erhvervsliv, politikere og medier.

Tietgenprisen blev i år uddelt mandag den 5. december ved ICC Danmark og DSEB's årsmiddag på Børsen i København.

DSEB's Innovations- og entreprenørskabspris

I 2022 blev DSEB's Innovations- og entreprenørskabspris uddelt til det aarhusianske iværksætterhus The Kitchen, der hjælper studerende og forskere med at omsætte viden til iværksætteri.

The Kitchen hører under Aarhus Universitet, og priskomiteen lagde i sin bedømmelse vægt på iværksætterhusets store arbejde med at koble universitetsviden og erhvervsliv endnu tættere. Hver måned optager The Kitchen cirka 10 nye iværksættervirksomheder og har i alt 170 virksomhedscases i inkubatoren.

Innovations- og entreprenørskabsprisen blev – ligesom Tietgenprisen – uddelt ved ICC Danmark og DSEB's årsmiddag på Børsen i København.

Regnskab

Årets resultat på -69.444 t.kr. afspejler den negative udvikling på de finansielle markeder i 2022, hvor der i forlængelse af den russiske invasion af Ukraine indtrådte betydelige fald på aktie- og obligationsmarkederne. Tabet forventes indhentet i løbet af 2023 og de kommende år.

Da bestyrelsen i sin tid besluttede at omlægge foreningens investeringer, satte man et mål for foreningens egen-kapital som det egentlige target. Foreningens egenkapital skal derfor altid ligge på et minimumsniveau omkring 320-330 mio. kr. Egenkapitalen udgør pr. 31.12.2022 361.089 t.kr. mod 430.533 t.kr. pr. 31.12.2021.

Resultat før formålsomkostninger for 2022 udgjorde således -60.110 t.kr. mod 50.298 t.kr. i 2021.

Finansielle poster udgjorde en nettoomkostning på 46.206 t.kr. mod en nettoindtjening på 65.415 t.kr. i 2021. De finansielle indtægter vedrører primært et afkast af den investerede formue. Eksterne formålsomkostninger udgør 9.334 t.kr. mod 9.186 t.kr i 2021. Omkostninger er anvendt til drift af DEA, priser, støtte og tilskud til andre almennyttige formål.

Ultimo 2022 udgjorde balancen 365.839 t.kr. mod 435.795 t.kr. i 2021.

Begivenheder efter balancedagen

Der er ikke efter balancedagen indtruffet forhold, som har væsentlig indflydelse på bedømmelsen af årsrapporten.